

Yhdenvertaisuuden salaisuus

Tuokiosuunnitelma toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön oppilaiden kanssa

Tuokion kesto n. 20 min

Ryhmän koko: max. 30

Materiaalit: iso pressu (6-10 m.), Tämäkin on yhdenvertaisuutta –kuva (mielellään A3-kokoa), halutessasi myös a4-laput, joissa lukee SAMAA MIELTÄ ja ERI MIELTÄ tai TOTTA ja TARUA

Voidaan toteuttaa yksittäisen luokan kanssa oppitunnilla tai pisteenä esim. hyvinvointipäivässä. Pajasta voi ottaa vetovastuun myös vanhempaintoimijat tai vanhempia voidaan kutsua mukaan toteutukseen.

Intro: Tässä työpajassa on aiheena toisten auttaminen ja yhdenvertaisuus. Olemme kaikki erilaisia, toinen on lyhyt, toinen pitkä, toinen osaa piirtää paremmin kuin toinen, kun taas joku voi olla nopea juoksija tai terävä ajattelija. Kaikilla meillä on vahvuutemme, mutta kaikki tarvitsemme myös tukea joillakin osa-alueilla. Seuraava tehtävä liittyy yhdenvertaisuuden salaisuuteen ja sen saatte selville yhdessä toisianne tukemalla ja auttamalla. Tavoitteena seuraavassa ryhmätehtävässä on, että kaikkia autetaan, ketään ei jätetä ulkopuolelle ja kaikkien kanssa pitäisi pystyä toimimaan.

Tehtävä 1: Jakaannutaan 3-4 oppilaan ryhmiin (jako 6:een tai 7:ään).

Tehtävänänne on auttaa toisianne kurkistamaan pressun reunan yli, niin että jokainen pääsee näkemään, mitä toisella puolen olevassa paperissa on (Tämäkin on yhdenvertaisuutta –paperi). Pitkä oppilas voi ehkä nähdä yli ilman tukeakin, mutta kaikki eivät. Keksikää keinoja, miten voitte auttaa toisianne. Varokaa, ettei tule vahinkoja. Jos teette esimerkiksi portaat nelinkontin olevista oppilaista, varmistakaa, että ette astu keskelle selkää, ettekä niskalle ja että joku on tukemassa nousijaa myös kädestä. Hätätilassa esimerkiksi tuolin käyttö apuna on sallittua. Pyörätuolissa istuvien kohdalla pressua voi pyytää laskemaan matalammalle, ellei tuolia tai oppilasta ole mahdollista nostaa turvallisesti. Pressulle mahtuu kerralla kaksi ryhmää. Kun jokainen ryhmän jäsen on saanut selville mitä lapussa oli, ryhmä menee pohtimaan mitä ajatuksia se heissä herätti siksi aikaa kunnes koko luokka on tehnyt tehtävän.

Koonti: - Mitä paperissa luki? (Tämäkin on yhdenvertaisuutta: positiivinen erityiskohtelu)

- Mitä se voisi tarkoittaa? Toisessa kuvassa kaikille on annettu samankorkuinen laatikko. Onko se oikeudenmukaista yhdenvertaisuutta? Tarvitseeko pitkä lapsi edes laatikkoa? Entä riittääkö yksi laatikko lyhimmälle? Mitä pitkä lapsi on huomannut tehdä toisessa kuvassa? (Antaa oman laatikkonsa lyhimmälle lapselle.)
- Miksi yhdenvertaisuus ei aina tarkoita, että kaikille saman verran? (->Jokaiselle tarpeen mukaan: Tätä kutsutaan *positiiviseksi erityiskohteluksi*. Jos tämä ei toteudu, puhutaan *välillisestä syrjinnästä*. *Välitön syrjintä* taas tarkoittaa esimerkiksi suoraa rasismia tai väheksyntää sukupuolen, iän, sosiaaliluokan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautuneisuuden tms. perusteella.)
- Miten positiivinen erityiskohtelu liittyy äskeiseen ryhmätehtävään?

Tehtävä 2: Kolme väittämää tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta

Oppilaat vastaavat menemällä '*samaa mieltä*' tai '*eri mieltä*' (tai *totta ja tarua*) lapun luo, voi jäädä myös keskivaiheille ('toisaalta mutta toisaalta'). Kysytään pari perustelua, miksi oppilaat valitsivat ko. vaihtoehdon ja paikkaa saa myös vaihtaa muiden perusteluja kuultuaan. Täysin oikeita tai vääriä vastauksia ei ole, on vain näkökulmia.

- 1) Lauralla ja Laurilla on samanlaiset mahdollisuudet alkaa isona kirvesmieheksi tai sairaanhoitajaksi riippumatta sukupuolesta.

Pohdittavaa:

- onko naisia kirvesmiehinä? Entä miehiä sairaanhoitajina?
- miksi heitä kuitenkin on niin vähän?
- kumpi saa mielestäsi enemmän arvostusta, mies sairaanhoitajana, vai nainen kirvesmiehenä, vai onko siinä eroa? Mistä tämä mahtaa johtua?
- mitä ajattelet sanasta 'kirvesmies'? Mikä sana voisi olla sille vaihtoehtoinen?
- mitä voitaisiin tehdä jo koulussa ja päiväkodissa, että sukupuoli ei ohjaisi ammatinvalintaa?

- 2) Yhdenvertaisuutta on se, että kaikki saavat samanlaista opetusta saman verran esimerkiksi lukemaan oppimiseen.

Pohdittavaa:

- Kertokaa tilanteita tai oppiaineita, joissa toiset saavat enemmän tukea tai opetusta tai erilaista opetusta kuin toiset
- erilaiset oppijat tarvitsevat yksilöllistä tukea oppimiseen (esim. puutteellinen suomen kielen osaaminen, lukivaikeus tai vamma tulee huomioida). Tämä on *positiivista erityiskohtelua*, joka poistaa *välillistä syrjintää*.

3) Yhdenvertaisuutta on, että viljoille allerginen Maija saa jugurtin, kun muut saavat puuroa.

Jos olit samaa mieltä, perustele miksi?

(Maijalla on haitta, joka estää häntä syömästä puuroa. Kaikilla on kuitenkin tarve saada ravintoa, ja olisi epäreilua jättää Maija ilman sitä tai pakottaa hänet syömään puuroa, josta saisi allergisen reaktion. Kyse on jälleen positiivisesta erityiskohtelusta.)

Jos olit eri mieltä, perustele miksi?

(Joku voi esim. sanoa, että jogurtti on parempaa, joten olisi reilua, että kaikki saisivat sitä.)

Jos aikaa jää, voidaan vielä pohtia, mitä eroa on *joukkoon kuulumisella* ja *joukkoon sopeutumisella*. Virikemateriaalia aiheen laajempaan käsittelyyn löydät täältä:

http://www.vanhempainliitto.fi/vanhempaintoiminta/osallisuus/valosa/valosa_kentalla

Koti, koulu ja kolmas sektori
erityisperheiden osallisuuden
edistäjinä koulussa
(2016-2018)